

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо підвищення відповідальності за прояв неповаги до суду та невиконання заходів щодо окремої ухвали суду) (реєстр. № 5031 від 19 серпня 2016 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо підвищення відповідальності за прояв неповаги до суду та невиконання заходів щодо окремої ухвали суду) (реєстр. № 5031 від 19 серпня 2016 року), поданий народним депутатом України Мураєвим Є.В. (далі - Законопроект).

Згідно із пояснювальною запискою метою Законопроекту є забезпечення реалізації гарантованого Конституцією України, статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод права на судовий захист в розумні строки, попередження випадків прояву неповаги до суду та стимулювання суб'єктів, стосовно яких винесено окрему ухвалу, до своєчасного усунення відповідних передумов та чинників.

Для досягнення зазначеної вище мети суб'єктом законодавчої ініціативи пропонується внесення змін до статті 185³ Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП) та підвищення (посилення) відповідальності за вчинення дій, що мають ознаки неповаги до суду. Законопроектом також пропонується внесення зміни до статті 185⁶ КУпАП, відповідно до яких передбачається збільшення розміру штрафу шляхом прирівняння його як до кримінального покарання за відповідні діяння, що визначені у КК України.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші

нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

Відповідно до частини першої статті 129 Конституції України суддя, здійснюючи правосуддя, є незалежним та керується верховенством права. За неповагу до суду чи судді винні особи притягаються до юридичної відповідальності (частина п'ята статті 129 Конституції України).

Відповідно до пунктів 1, 22 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них.

Як зазначив Конституційний Суд України у Рішенні №7-рп/2001 від 30 травня 2001 року, лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати, яке правопорушення визнається, зокрема, адміністративним правопорушенням чи злочином, та міру відповідальності за нього (абзац сьомий пункту 2 мотивувальної частини).

У підпункті 4.1 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 22 грудня 2010 року № 23-рп/2010 Конституційний Суд зазначив, зокрема, що адміністративна відповідальність в Україні та процедура притягнення до адміністративної відповідальності ґрунтуються на конституційних принципах та правових презумпціях, які зумовлені визнанням і дією принципу верховенства права в Україні.

Елементами верховенства права є принципи рівності і справедливості, правової визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі (абзац другий підпункту 5.4 пункту 5 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005). Принцип правової визначеності означає, що «обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями. Тобто обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки» (абзац третій підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010).

Під час розгляду Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) справи «Dallas v. the United Kingdom» (Рішення від 11 лютого 2016 року) предметом розгляду були питання передачі на розгляд суду справи присяжних стосовно неповаги до суду за непокору вказівкам судді не проводити інтернет-розслідування справи, яку вони розглядали.

У цій справі Європейський суд відхилив доказ заявника стосовно того, що вказівки судді не були досить чіткими. На думку Європейського суду правозастосовна функція національних судів залишалася в розумних межах стосовно прийнятого рішення в її справі та була не більш ніж кроком в поступовому уточненні правил відповідальності за неповагу до суду за допомогою судового тлумачення. Будь-яке опрацювання закону узгоджувалося з сутністю правопорушення і могло бути передбаченим (пункт 77). У зв'язку з цим Європейський суд констатував відсутність порушення вимог Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Повага до суду є невід'ємною складовою поваги особи до державної влади в цілому та важливою гарантією здійснення своєчасного, об'єктивного, неупередженого правосуддя в Україні, ефективного поновлення порушених прав та законних інтересів особи протягом розумного строку.

Питання правової регламентації та обсягу юридичної відповідальності за прояв неповаги до суду є сферою регулювання адміністративно-деліктного законодавства, виступає важливим засобом зміцнення авторитету судів та суддів, інструментом забезпечення ефективного правосуддя в Україні, а види та розмір санкцій за такі діяння має визначатися виключно у відповідному законодавчому акті – у даному випадку у КУпАП.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо підвищення відповідальності за прояв неповаги до суду та невжиття заходів щодо окремої ухвали суду) (реєстр. № 5031 від 19 серпня 2016 року), поданий народним депутатом України Мураєвим Є.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ